

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Łukowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący - sędzia SR Mariusz Brojek

Protokolant - sekretarz sądowy Marta Sadło

bez udziału prokuratora

po rozpoznaniu dnia 20 czerwca 2017 roku sprawy **D. K.**

syna S. i B. z domu K. urodzonego (...) w Ł.

oskarżonego o to, że:

w okresie od 24 sierpnia 2016 roku do 25 sierpnia 2016 roku w Ł., woj. (...), za pośrednictwem sieci teleinformatycznej, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził A. Ś. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 5000 zł, za pomocą wprowadzenia w błąd w ten sposób, że wiedząc iż A. Ś. chce kupić mieszkanie od SP ZOZ w Ł., skontaktował się z nim ze swojego telefonu o nr (...), uprzednio ukrywając numer telefonu przed odbiorcą oraz bramki sms orange.pl i podając się za M. J. zatrudnionego w SP ZOZ w Ł., wprowadził A. Ś. w błąd co do możliwości ułatwienia mu nabycia lokalu mieszkalnego z wolnej ręki za kwotę 15000 zł, a następnie doprowadził pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 5000 zł, które zostały przelane tytułem kosztów zakupu mieszkania na podany numer bankowy o nr (...)

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

orzeka

- oskarżonego D. K. uznaje winnym popełnienia zarzucanego mu przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 286 § 1 k.k. i za czyn ten na podstawie art. 286 § 1 k.k. wymierza mu karę roku pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. w związku z art. 33 § 3 k.k. karę 100 (stu) stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki dziennej na równoważną kwocie 30 (trzydziestu) złotych;
- na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeka wobec oskarżonego D. K. obowiązek naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego A. Ś. kwoty 5000 (pięciu tysięcy) złotych;
- na podstawie art. 627 k.p.k. zasądza od oskarżonego D. K. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w całości w kwocie 850 (ośmiuset pięćdziesięciu) złotych, w tym 780 (siedemset osiemdziesiąt) złotych tytułem opłaty sądowej.

POUCZENIE O UPRAWNIENIACH I OBOWIĄZKACH

Strona (w przypadku wyroku warunkowo umarzającego postępowanie także pokrzywdzony) ma prawo do złożenia w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyroku wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Oskarżony pozbawiony wolności, który nie ma obrońcy i - pomimo złożenia wniosku o doprowadzenie go na termin rozprawy, na którym ogłoszono wyrok

- nie był obecny podczas ogłoszenia wyroku, ma prawo do złożenia wniosku o sporządzenia na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku w terminie 7 dni od daty doręczenia mu wyroku.

Sporządzenie uzasadnienia z urzędu nie zwalnia strony od złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia. Wniosek składa się na piśmie wskazując:

- 1) oznaczenie organu, do którego jest skierowany, oraz sprawy, której dotyczy;
- 2) oznaczenie oraz adres wnoszącego pismo;
- 3) treść wniosku, czy dotyczy całości wyroku czy też niektórych czynów, których popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu, bądź też jedynie rozstrzygnięcia o karze i o innych konsekwencjach prawnych czynu oraz oznaczenie oskarżonego, gdy wniosek nie pochodzi od oskarżonego;
- 4) datę i podpis składającego pismo (za osobę, która nie może się podpisać, pismo podpisuje osoba przez nią upoważniona, ze wskazaniem przyczyny złożenia swego podpisu).

Wniosek złożony przez osobę nieuprawnioną, po terminie lub którego braki formalne nie zostały uzupełnione w terminie przez wnoszącego nie zostanie przyjęty (art. 119, art. 422 § 1, § 2 i § 3)²⁾.

Od wyroku sądu pierwszej instancji stronom przysługuje apelacja (art. 444).

Apelację wnosi się na piśmie do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie 14 dni od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem (art. 428 § 1, art. 445 § 1).

Apelację co do winy uważa się za wniesioną przeciwko całości wyroku, a apelację co do kary uważa się za wniesioną przeciwko całości rozstrzygnięcia o karze i środkach karnych. Natomiast apelację co do środka karnego, środka kompensacyjnego albo przepadku uważa się za wniesioną odpowiednio przeciwko całości rozstrzygnięcia o środkach karnych albo o środkach kompensacyjnych albo o przepadku (art. 447 § 1-3).

W apelacji można podnosić zarzuty, które nie stanowiły lub nie mogły stanowić przedmiotu zażalenia (art. 447 § 4).

Podstawą apelacji nie może być błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia, oraz rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka, związane z treścią zawartego porozumienia w sprawie wydania wyroku skazującego, wymierzenia określonej kary lub środka karnego, orzeczenie przepadku lub środka kompensacyjnego lub rozstrzygnięcia w przedmiocie poniesienia kosztów procesu (art. 447 § 5).

Apelacja wniesiona po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo niedopuszczalna z mocy ustawy nie zostanie przyjęta (art. 429 § 1).

Oskarżony ma prawo do korzystania przy sporządzeniu apelacji z pomocy ustanowionego przez siebie obrońcy, a strona inna niż oskarżony może ustanowić pełnomocnika. Do czasu ustanowienia obrońcy przez oskarżonego pozbawionego wolności, obrońcę może ustanowić inna osoba. Apelacja od wyroku sądu okręgowego, która nie pochodzi od prokuratora lub pełnomocnika będącego radcą prawnym, powinna być sporządzona i podpisana przez adwokata lub radcę prawnego. Wydatki związane z ustanowieniem obrońcy albo pełnomocnika ponosi strona, która go ustanowiła (art. 6, art. 83 § 1, art. 87 § 1, art. 446 § 1, art. 620).

Jeśli strona nie ma obrońcy albo pełnomocnika z wyboru, może żądać, aby wyznaczono obrońcę albo pełnomocnika z urzędu, w tym w celu dokonania określonej czynności, jeżeli w sposób należyty wykaże, że nie jest w stanie ponieść kosztów ustanowienia obrońcy albo pełnomocnika z wyboru bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Pełnomocnik z urzędu zostanie wówczas wyznaczony z listy pełnomocników. Wyznaczenie pełnomocnika z

urzędu może zostać cofnięte, jeżeli okaże się, że nie istnieją okoliczności, na podstawie których go wyznaczono (art. 78 i art. 81a § 1w zw. z art. 88 § 1 zd. drugie).

Udział obrońcy w postępowaniu nie wyłącza osobistego działania w nim oskarżonego, a udział pełnomocnika nie wyłącza osobistego działania w nim strony innej niż oskarżony (art. 86 § 2 w zw. z art. 88 § 1 zd. drugie).

Do biegu wskazanych powyżej terminów nie wlicza się dnia, od którego liczy się dany termin. Jeżeli koniec tego terminu przypadnie na dzień uznany ustawowo za dzień wolny od pracy, czynność można wykonać następnego dnia (art. 123 § 1 i § 3). Termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem wnioski o sporządzenie uzasadnienia na piśmie lub apelacja zostaną złożone bezpośrednio w sądzie albo:

1. nadane w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej;
 2. nadane w polskim urzędzie konsularnym;
 3. złożone przez żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, w dowództwie jednostki wojskowej;
 4. złożone przez osobę pozbawioną wolności w administracji odpowiedniego zakładu;
 5. złożone przez członka załogi polskiego statku morskiego kapitanowi statku (art. 124).
- 1) należy wybrać właściwy zwrot;
 - 2) podane w nawiasach przepisy oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, 2138 i 2261).

II K 162/17

UZASADNIENIE

Z uwagi na to, że złożony wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyrok dotyczy rozstrzygnięcia o karze, zgodnie z treścią art. 424 § 3 k.p.k. uzasadnienie niniejsze Sąd ograniczył do poniższego.

Prokurator Rejonowy w Łukowie oskarżył D. K. o popełnienie czynu zabronionego z art. 286 § 1 k.k.

Artykuł 286 § 1 k.k. określa odpowiedzialność za oszustwo, którym według tego przepisu jest motywowanie celem osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadzenie innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez wprowadzenie jej w błąd albo wyzyskanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsięwziętej czynności. Istota tego przestępstwa polega więc na posłużeniu się fałszem jako czynnikami sprawczym, który ma doprowadzić pokrzywdzonego do podjęcia niekorzystnej decyzji majątkowej, co odróżnia oszustwo od zaboru i innych przestępstw przeciwko mieniu.

Przestępstwo oszustwa charakteryzuje się dwoma przedmiotami czynności wykonawczej. Zachowanie sprawcy skierowane jest bowiem z jednej strony na osobę, która dokonuje niekorzystnego rozporządzenia swoim lub cudzym mieniem, z drugiej strony na mienie, które sprawca uzyskuje w wyniku rozporządzenia. Znamiona oszustwa wymagają tożsamości podmiotu w odniesieniu do wprowadzenia w błąd, wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsięwziętego działania oraz dokonania rozporządzenia mieniem. Natomiast nie jest wymagana tożsamość między podmiotem dokonującym rozporządzenia mieniem i pokrzywdzonym. Wynika to jednoznacznie z brzmienia znamion tego przestępstwa, które penalizuje doprowadzenie za pomocą wskazanych wyżej zachowań do niekorzystnego rozporządzenia własnym, to jest rozporządzającego, lub cudzym, a więc nienależącym do rozporządzającego, mieniem. Przedmiotem ochrony przestępstwa oszustwa jest majątek jakiegokolwiek podmiotu, a więc nie tylko przysługujący osobie dokonującej niekorzystnego rozporządzenia.

W sytuacji wprowadzenia w błąd sprawca wywołuje w świadomości pokrzywdzonego lub innej osoby, której mienie stanowi przedmiot rozporządzenia dokonywanego przez wprowadzonego w błąd, fałszywe wyobrażenie (rozbieżność między rzeczywistością a jej odzwierciedleniem w świadomości dokonującego rozporządzenia mieniem), zaś przy wyzyskaniu błędu wykorzystuje już istniejącą rozbieżność między stanem świadomości dokonującego rozporządzenia mieniem a rzeczywistością, której sprawca nie koryguje, lecz używa dla uzyskania przez siebie lub kogo innego osiągnięcia korzyści majątkowej, wynikającej z niekorzystnego dla pokrzywdzonego rozporządzenia mieniem (por. wyrok SN z 2 grudnia 2002r., IV KKN 135/00, LEX nr 74478).

Termin „mienie” używany jest w znamionach przestępstwa oszustwa jako synonim majątku, a więc całokształtu sytuacji majątkowej danego podmiotu i obejmuje zarówno uszczerbek majątkowy (damnum emergens), jak i utracone korzyści (lucrum cessans), jeżeli są następstwem niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego. Przez rozporządzenie mieniem rozumieć należy wszelkie czynności prowadzące do zmiany stanu majątkowego, w szczególności zmiany we władaniu mieniem. Niekorzystne rozporządzenie oznacza zaś pogorszenie sytuacji majątkowej pokrzywdzonego, chociaż nie musi polegać na spowodowaniu efektywnej szkody (por. wyrok SN z dnia 30 sierpnia 2000r., V KKN 267/00). Jest to zatem niezwykle szeroki zakres rozporządzeń o charakterze rzeczowym lub obligacyjnym, do których dochodzi w wyniku oszukańczego zachowania się sprawcy. W szczególności rozporządzenie może być uznane za niekorzystne z tego powodu, że sprawca doprowadzający inną osobę do rozporządzenia nie zamierza zwrócić przedmiotu rozporządzenia (mienia), ale także w sytuacji, gdy sprawca działając w sposób opisany w art. 286 § 1 k.k. doprowadza inną osobę do takiego rozporządzenia mieniem, które jest niekorzystne z punktu widzenia jej interesów (por. wyrok SN z 30 sierpnia 2000r., V KKN 267/00, OSP 2001, z. 3, poz. 51; wyrok SN z 21 sierpnia 2002r., III KK 230/02, Prok. i Pr. 2003, nr 3, poz. 12). O niekorzystności rozporządzenia mieniem przesądza zatem ocena rozporządzenia z punktu widzenia interesów osoby rozporządzającej lub innej osoby pokrzywdzonej.

Istotnym elementem rozporządzenia mieniem w rozumieniu art. 286 § 1 k.k. jest dobrowolność. Przez dobrowolność rozumieć należy zachowanie, które realizowane jest przez rozporządzającego w wyniku podjęcia przez niego decyzji dotyczącej mienia w oparciu o określone przesłanki, co do których rozporządzający pozostaje w błędzie. W przypadku oszustwa pokrzywdzony dokonuje określonej czynności rozporządzającej zgodnie z własną wolą, i w przeciwieństwie do pozostałych przestępstw przeciwko mieniu, do pogorszenia sytuacji majątkowej przy oszustwie nie dochodzi wbrew woli rozporządzającego, niejako przymusowo (co jest elementem konstytutywnym dla kradzieży, rozboju, kradzieży rozbójniczej, wymuszenia rozbójniczego). Dobrowolność, rozumiana jako swobodna decyzja stanowiąca podstawę rozporządzenia, jest jednym z konstytutywnych elementów oszustwa.

Przestępstwo oszustwa ma charakter materialny, przy czym skutkiem jest niekorzystne rozporządzenie mieniem własnym lub cudzym przez osobę wprowadzoną w błąd lub której błąd został przez sprawcę wyzyskany. Dopóki takie rozporządzenie nie nastąpi, a sprawca podejmie oszukańcze zabiegi mające na celu jego uzyskanie, można mówić jedynie o usiłowaniu, a nie o dokonaniu oszustwa (por. wyrok SN z dnia 8 stycznia 1999r., V KKN 513/97, Orz. Prok. i Pr. 1999, nr 6, poz. 2).

Przestępstwo określone w art. 286 § 1 k.k. jest przestępstwem umyślnym, zaliczanym do tzw. celowościowej odmiany przestępstw kierunkowych. Ustawa wymaga, aby zachowanie sprawcy było ukierunkowane na określony cel, którym w przypadku oszustwa jest osiągnięcie korzyści majątkowej. Sprawca, podejmując zachowanie, musi mieć wyobrażenie pożądaną dla niego sytuacji, która stanowić ma rezultat jego zachowania. Takie ujęcie znamion strony podmiotowej wyklucza możliwość popełnienia oszustwa z zamiarem wynikowym.

Występek ten zagrożony jest karą do 6 miesięcy do 8 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 33 § 2 k.k. Sąd może wymierzyć grzywnę także obok kary pozbawienia wolności, jeżeli sprawca dopuścił się czynu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub gdy korzyść majątkową osiągnął.

Przepis art. 69 § 1 k.k. stanowi, że sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze nieprzekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa nie był skazany na karę

pozbawienia wolności i jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Zawieszając wykonanie kary, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim postawę sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste, dotychczasowy sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstwa.

Zgodnie z treścią przepisu art. 46 § 1 k.k. w razie skazania sąd może orzec, a na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej orzeka (...) obowiązek naprawienia, w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Mając na uwadze powyższe oraz poczynione w niniejszej sprawie, także na podstawie wyjaśnień oskarżonego, nie negującego swego sprawstwa, ustalenia faktyczne, Sąd uznał go winnym zarzucanego mu czynu, wyczerpującego znamiona czynu zabronionego z art. 286 § 1 k.k. i na podstawie tego przepisu wymierzył mu za popełnione przestępstwo karę roku pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 30 zł.

Przy wymiarze kary Sąd miał na uwadze wszelkie okoliczności podmiotowe i przedmiotowe, leżące w granicach cech przypisanych oskarżonemu przestępstwa, a także dotyczące osoby sprawcy i mające znaczenie dla wymiaru kary.

Przede wszystkim wymierzona kara jest karą adekwatną, dolegliwością swoją nie przekraczającą stopnia winy, który był znaczny, gdyż oskarżony działał z pełną świadomością bezprawności swego czynu, dopuszczając się przy tym nadużycia zaufania znajomego, który był zainteresowany kupnem mieszkania, a o czym oskarżony miał wiedzę z pierwszej ręki, bowiem razem z nim chodził owo mieszkanie oglądać; miał przy tym świadomość tego, że zachowanie takie jest zachowaniem karalnym, albowiem w latach 2011-2012 był czterokrotnie karany za przestępstwa przeciwko mieniu, w tym trzykrotnie właśnie za oszustwo. Powyższe świadczy również o tym, że stopień społecznej szkodliwości czynu był znaczny, podobnie jak rozmiar wyrządzonej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, polegającego na wykorzystaniu posiadanej z racji znajomości wiedzy i działaniu z premedytacją w celu zdobycia pieniędzy w sposób sprzeczny z przepisami prawa, a także fakt, że oskarżony – mimo swych deklaracji – nie podjął żadnych działań mających na celu naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem.

Mając powyższe okoliczności na względzie oraz jednoznaczne brzmienie przepisu art. 69 § 1 k.k. Sąd uznał, że jedyną możliwą karą, jaka winna być orzeczona wobec D.K. jest kara pozbawienia wolności orzeczona w rozmiarze roku. Tylko taka kara ma szansę osiągnąć cele, jakie winna ona spełniać kary z punktu widzenia celów, jakie miałyby ona osiągnąć, i to zarówno w zakresie prewencji indywidualnej, jak i ogólnej. Jej działanie represyjne wzmocni zaś orzeczona kara 100 stawek dziennych grzywny, przy czym mając na uwadze dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe Sąd określił wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 30 zł.

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd zobowiązał oskarżonego do naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego 5000 złotych. Istota środka kompensacyjnego w postaci obowiązku naprawienia szkody opiera się na założeniu, że jednym z celów procesu karnego jest rozwiązanie konfliktu pomiędzy sprawcą a pokrzywdzonym, a sposobem rozwiązania czy złagodzenia tego konfliktu jest między innymi naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem (tzw. kompensacyjna funkcja prawa karnego). Orzeczenie obowiązku naprawienia szkody jest obligatoryjne w przypadku złożenia wniosku o orzeczenie tego środka przez pokrzywdzonego, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie. Opisany środek karny może zobowiązywać do naprawienia szkody w całości lub w części. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie należało zobowiązać D. K. do całościowego pokrycia szkody tak, aby roszczenia pokrzywdzonego zostały w tym zakresie zaspokojone.

Podsumowując Sąd uznał, że zarówno wymierzone kary, jak i orzeczony środek kompensacyjny są w pełni adekwatne do stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu D. K. i stopnia jego zawinienia. Spełniają one także wszelkie wymogi wychowawcze i prewencyjne w stosunku do oskarżonego. Orzeczona kara spełni również wymogi w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, a sam wyrok ma szansę wpłynąć na innych potencjalnych sprawców tego typu przestępstw wskazując, iż takie negatywne zachowania spotykają się ze zdecydowaną reakcją organów wymiaru sprawiedliwości, co powinno wpłynąć prewencyjnie na te osoby. Wyrok ten wpłynie również i na zwykłych obywateli, którzy dzięki temu będą mieli świadomość, że wszelkie działania

skierowane przeciwko ich mieniu i ich poczuciu bezpieczeństwa spotykają się z karą, co powinno właśnie wzmóc poczucie bezpieczeństwa tych wszystkich, którzy przestrzegają porządku prawnego i utrzymują się z uczciwej pracy. Osoby te zostaną również umocnione w przekonaniu, że to właśnie praca i życie zgodne z normami jest właściwym postępowaniem, a popełnianie przestępstw nie popłaca i w końcu spotyka się z karą.

Sąd na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego D. K. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w całości w kwocie 850 zł, n które złożyły się poniesione w związku z tymże postępowaniem wydatki oraz 780 zł opłaty sądowej.

SSR Mariusz Brojek